

14.03.2014

Oikeusministeriö

Viite

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 3.2.2014, OM 5/41/2013

Asia

Ulkoasiainministeriön lausunto käsittely- ja oikeusastejärjestyksen muuttamisesta rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista ja kansainvälistä perheoikeutta koskevissa asioissa

Oikeusministeriö on pyytänyt ulkoasiainministeriön lausuntoa käsittely- ja oikeusastejärjestyksen muuttamisesta rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista ja kansainvälistä perheoikeutta koskevissa asioissa (oikeusministeriön julkaisusarja mietintöjä ja lausuntoja 2/2014). Ulkoasiainministeriö lausuu mietinnöstä hallinnonalaansa kuuluvien osien seuraavaa:

Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen sekä eräät kansainväliset perheoikeudelliset asiat

Mietinnössä ehdotetaan luovuttamisasioiden keskittämistä Helsingin käräjäoikeuteen pohjoismaisessa luovuttamislaissa ja EU-luovuttamislaissa tarkoitettujen asioiden osalta. Ulkoasiainministeriö katsoo mietinnön tavoin, että riittävä asiantuntemus harvalukuisten luovuttamisasioiden käsittelyssä tulee turvata. Kuten mietinnössä todetaan, suurin osa luovuttamisasioista käsitellään jo nykyisin Helsingin käräjäoikeudessa. Ulkoasiainministeriö ei näe estettä luovuttamisasioiden keskittämiseksi yhteen käräjäoikeuteen, jotta asiantuntemus voidaan turvata.

Mietinnössä ehdotetaan sekä eksekvatuuriasioiden että lapsen palauttamista koskevien asioiden siirtämistä Helsingin käräjäoikeuteen. Molempia asioita on lukumääräisesti vähän, ja mietinnössä keskittämistä on perusteltu oikeuskäytännön yhtenäisyyden sekä asiantuntemuksen turvaamisella. Ulkoasiainministeriö katsoo, että mietinnössä esitetyin perustein asioiden käsittely tulisi jatkossakin keskittää yhteen tuomioistuimeen asiantuntemuksen turvaamiseksi.

Käsittelyjärjestystä ehdotetaan mietinnössä muutettavaksi luovuttamisasioiden osalta siten, että muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen tapahtuisi valituslupan kautta. Perheoikeudellisissa asioissa ehdotetaan siirtymistä kolmiportaiseen käsittelyjärjestykseen ja, että muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen tapahtuisi näissäkin tapauksissa valituslupan kautta. Ulkoasiainministeriö ei näe estettä käsittelyjärjestyksen muuttamiselle mietinnössä esitetyillä tavoin mietinnön tarkoittamissa luovuttamis- ja kansainvälistä perheoikeutta koskevissa asioissa. Valituslupamenettely ei itsessään ole Euroopan ihmisoikeussopimuksen määräysten vastainen, kuten mie-

tinnössä on tuotu esille. Muutoksenhakuasteen eli korkeimman oikeuden tulee asiaa tutkiessaan tutkia valitusluvan myöntämisen edellytykset. Ulkoasiainministeriö katsoo, että nyt esitetyn kaltaisissa tapauksissa olisi kuitenkin tärkeää, että korkein oikeus tutkii valitusluvan myöntämisen edellytykset erityisen huolella perus- ja ihmisoikeusnäkökulma huomioon ottaen.

Ulkomaisen avioeropäätöksen vahvistaminen

Mietinnössä ehdotetaan avioliittolakia muutettavaksi siten, että kaikki ulkomaiset avioeropäätökset tunnustettaisiin ilman tuomioistuimen erillistä vahvistusta. Maistraatti voisi näin ollen merkitä ulkomaisen avioeropäätöksen pyynnöstä väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmästä ja Väestötietokeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukaan maistraatin on varmistettava väestötietojärjestelmään tallennettavien tietojen luotettavuus. Ulkomaiseen asiakirjaan perustuvan tiedon tallentaminen edellyttää, että kyseinen asiakirja on laillistettu tai siihen on liitetty asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämisestä muuta johdu. Ulkoasiainministeriö katsoo, että sääntely luo riittävät edellytykset sille, että avioeropäätökset voidaan tallentaa väestötietojärjestelmään ilman tuomioistuin erillistä vahvistusta. Kyseisenlaisissa rutiiniluontoisissa asioissa asiakirjojen oikeellisuuden varmistaminen maistraatissa olisi siten riittävää.

Mietinnössä todetaan, ettei tiedon tallentaminen väestötietojärjestelmään ole kuitenkaan oikeusvoimainen ratkaisu siitä, että vieraassa valtiossa annettu päätös tunnustetaan Suomessa. Ulkoasiainministeriö pitää kannatettavana ehdotusta säätää mahdollisuudesta hankkia tarvittaessa tuomioistuimelta vahvistus siitä, tunnustetaanko päätös Suomessa. Tämä olisi tarpeen myös epäselvien tapausten vuoksi, kun esimerkiksi laillistettujen asiakirjojen saaminen ei olisi mahdollista tai maistraatin kanta rekisterimerkinnän tekemiseen olisi kielteinen.

Kansalaispalvelupäällikkö

Lauri Aaltonen

Yksikön päällikkö

Teemu Turunen

Liitteet

-